МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Інженерний навчально-науковий інститут ім. Ю.М. Потебні

Кафедра інформаційної економіки, підприємництва та фінансів

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

НА ТЕМУ: «Управління фінансовими результатами ПрАТ «Запоріжсклофлюс» у напряму збереження фінансової стійкості в умовах війни»

другий (магістерський)
(рівень вищої освіти)

Виконав: студент 2 курсу, групи 8.0724-уфпс

спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
(шифр і назва спеціальності)

освітньої програми Управління фінансами підприємницьких структур
(назва освітньої програми)

О.М. Чорненький
(ініціали та прізвище)

Керівник доцент кафедри інформаційної економіки, підприємництва та фінансів, доцент, канд. екон. наук Сіліна І.В.
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Рецензент професор кафедри інформаційної економіки, підприємництва та фінансів, професор, д-р екон. наук Шапуров О.О.
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Запоріжжя – 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ
ІНСТИТУТ ім. Ю.М. ПОТЕБНІ

Кафедра інформаційної економіки, підприємництва та фінансів
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код та назва)
Освітня програма Управління фінансами підприємницьких структур
(код та назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри інформаційної економіки, підприємництва та фінансів, д-р екон. наук, проф.

_____ Клопов І.О.
(підпис)
“____” _____ 202_ р.

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТОВІ

Чорненький Олександр Михайлович
(прізвище, ім’я та по-батькові)

1. Тема роботи: Управління фінансовими результатами ПрАТ «Запоріжсклофлюс» у напряму збереження фінансової стійкості в умовах війни

керівник роботи Сіліна І.В., канд. екон. наук, доцент
(прізвище, ім’я та по-батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом ЗНУ від «____» _____ 2024 р. № _____

2. Строк подання студентом роботи

3. Вихідні дані до роботи 1. Постановка задачі.
2. Перелік літератури.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)
1. Теоретична частина
2. Аналітична частина
3. Рекомендації

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов’язкових креслень)
презентація

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____

К А Л Е Н Д А Р Н И Й П Л А Н

№	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Розробка плану роботи.		
2.	Збір вихідних даних.		
3.	Обробка теоретичних джерел.		
4.	Розробка першого і другого розділу.		
5.	Розробка третього розділу.		
6.	Оформлення і нормоконтроль		
	кваліфікаційної роботи.		
7.	Захист кваліфікаційної роботи.		

Студент _____ Чорненький О.М.
(підпис) (ініціали та прізвище)

Керівник роботи _____ Сіліна І.В.
(підпис) (ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ _____
(підпис) (ініціали та прізвище)

РЕФЕРАТ

Чорненький О.М. Кваліфікаційна робота магістра «Управління фінансовими результатами ПрАТ «Запоріжсклофлюс» у напряму збереження фінансової стійкості в умовах війни»: 57 с., - рис., 11 табл., 30 джерел, - додатки.

Ключові слова: фінансовий аналіз, дослідження, управління фінансовими результатами, інноваційні технології, економічна ефективність.

Досліджено роль фінансового аналізу як ключового інструменту ефективного управління підприємством в умовах сучасних викликів. Проаналізовано фінансові показники ПрАТ «Запоріжсклофлюс» за 2022–2023 роки, що мало позитивні тенденції (зростання валового доходу, зменшення чистого збитку) та проблемні аспекти (зниження власного капіталу, старіння обладнання). Доведено доцільність впровадження концептуальної моделі управління фінансовими результатами, яка базується на використанні інноваційних технологій, таких як штучний інтелект, блокчейн та енергозберігаючі рішення. Обґрунтовано економічну ефективність запропонованих заходів, що підтверджується позитивним чистим приведеним доходом (NPV) та очікуваним збільшенням прибутку. Реалізація результатів дослідження сприятиме підвищенню фінансової стійкості, конкурентоспроможності та стійкого розвитку підприємства.

ABSTRACT

Chornenkyi O.M. Master’s qualifying paper «Management of financial results of PJSC "Zaporizhskloflus" in the direction of maintaining financial stability in war conditions»: 57 pages, - figures, 11 tables 30 references, - supplements.

Keywords: financial analysis, research, financial performance management, innovative technologies, economic efficiency.

The role of financial analysis as a key tool for effective enterprise management in modern challenges has been investigated. The financial indicators of PJSC "Zaporizhskloflus" for 2022–2023 have been analyzed, revealing positive trends (growth in gross profit, reduction in net loss) and problematic aspects (decrease in equity, aging of equipment). The feasibility of implementing a conceptual model for financial performance management based on innovative technologies such as artificial intelligence, blockchain, and energy-saving solutions has been proven. The economic efficiency of the proposed measures has been substantiated, as confirmed by a positive net present value (NPV) and expected profit growth. The implementation of the research results will contribute to enhancing financial stability, competitiveness, and sustainable enterprise development.

ЗМІСТ

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ …… 2
РЕФЕРАТ …… 4
ABSTRACT…… 4
ВСТУП……..... 6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА…….. 8
1.1. Теоретичні аспекти фінансового аналізу промислового підприємства….. 8
1.2. Інформаційна підтримка аналізу фінансового стану підприємства…… 12
1.3. Управління фінансовими результатами промислового підприємства…… 16
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ТА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА……. 23
2.1. Організаційно-фінансова характеристика промислового підприємства… 23
2.2. Аналіз майна промислового підприємства та ефективність його використання…….. 27
2.3. Аналіз фінансових результатів та фінансового стану ПрАТ «Запоріжсклофлюс»…… 31
РОЗДІЛ 3. УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА У НАПРЯМУ ЗБЕРЕЖЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ…….. 36
3.1. Концептуальний підхід управління фінансовими результатами промислового підприємства ПрАТ «Запоріжсклофлюс»…… 36
3.2. Шляхи підвищення фінансових результатів діяльності ПрАТ «Запоріжсклофлюс» за рахунок інвестиціного розвитку…. 44
ВИСНОВКИ…… 53
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ…..…….. 55

ВСТУП

Актуальність дослідження. Сучасні умови функціонування промислових підприємств в Україні характеризуються високим рівнем конкуренції, постійним зростанням цін на енергоресурси, зміною макроекономічного середовища та вимогами до підвищення енергоефективності. У зв'язку з цим постає нагальна необхідність розробки та впровадження інноваційних підходів до управління фінансовими результатами, що дозволять не лише забезпечити стійкість підприємств, але й покращити їх конкурентоспроможність. Модернізація основних засобів із впровадженням енергозберігаючих технологій є ключовим інструментом для досягнення цих цілей. Вивчення фінансових аспектів таких інвестиційних проєктів сприяє підвищенню ефективності використання ресурсів, зниженню витрат та збільшенню прибутковості.

Об’єкт дослідження. Фінансово-економічна діяльність промислового підприємства в умовах сучасного конкурентного середовища.

Предмет дослідження. Процеси управління фінансовими результатами промислового підприємства, зокрема механізми підвищення ефективності використання основних засобів та впровадження енергозберігаючих технологій.

Мета дослідження. Метою дослідження є розробка концептуальної моделі управління фінансовими результатами промислового підприємства, спрямованої на оптимізацію витрат, підвищення доходів та забезпечення фінансової стійкості шляхом впровадження енергозберігаючих технологій та модернізації основних засобів.

Завдання дослідження

1. Провести аналіз поточного фінансового стану підприємства, визначивши основні проблеми та ризики.
2. Розробити концептуальну модель управління фінансовими результатами, що враховує сучасні виклики та можливості.
3. Обґрунтувати необхідність модернізації основних засобів із впровадженням енергозберігаючих технологій.

4. Оцінити ефективність інвестиційного проєкту за допомогою фінансових показників (NPV, PI, період окупності).

5. Розробити рекомендації щодо покращення фінансових результатів та підвищення рентабельності підприємства.

Методи дослідження. Для оцінки фінансового стану та результатів діяльності підприємства використовувалися методи фінансового аналізу, порівняльного аналізу та прогнозування. Для оцінки впливу запропонованих заходів було використано імітаційне моделювання, а статистичні методи підтвердили достовірність отриманих результатів.

Наукова новизна. Наукова новизна полягає в розробці концептуальної моделі управління фінансовою ефективністю, інтеграції передових технологій, таких як штучний інтелект, блокчейн та енергоефективні рішення для оптимізації фінансових процесів і підвищення точності фінансового прогнозування.

Практична значущість. Практична значущість результатів підтверджується економічною доцільністю запропонованих заходів, зокрема зниження енергоспоживання, зниження витрат на технічне обслуговування та підвищення прибутковості. Реалізація цих рекомендацій сприятиме підвищенню фінансової стабільності, конкурентоспроможності та сталого розвитку підприємства.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Теоретичні аспекти фінансового аналізу промислового підприємства

Фінансовий аналіз - це економічна дисципліна, нерозривно пов'язана з фінансовим обліком2. Його предметом є проведення достовірної інтерпретації інформації, що міститься у фінансовій звітності підприємства. У діловій практиці дуже широко використовуються інструменти фінансового аналізу. Кожен професійний менеджер, банкір, інвестор, фінансовий консультант або аналітик повинен вміти читати і обробляти інформацію, що міститься у фінансовій звітності. Тому можна сказати, що фінансовий аналіз є однією з базових економічних компетентностей.

Фінансовий аналіз – це дисципліна, яка має великий вплив на економічну реальність. Парадигма цієї дисципліни, тобто сукупність її базових зразків міркування, «вчить» правильному сприйняттю економіки. Основна тематика фінансового аналізу зосереджена на вивченні ефективності процесу управління капітальними ресурсами. Фінансовий аналіз, таким чином, в його сучасному вигляді в певному сенсі зміцнює і зберігає строго капіталістичну орієнтацію економіки і суспільства. Спрямованість фінансового аналізу на капітал не є випадковістю. Вже понад 500 років фінансовий облік розвивається під впливом парадигми капіталу. Хоча Лука Пачолі у своєму першому трактаті з бухгалтерського обліку згадує, що для ведення бізнесу необхідні нематеріальні ресурси, такі як здатність ефективно розраховувати та записувати економічні операції в правильному порядку [17, с. 61–62], він не робить із цього твердження всіх логічних висновків.

Спрямованість фінансового аналізу на капітал не є випадковістю. Вже понад 500 років фінансовий облік розвивається під впливом парадигми капіталу. Хоча Лука Пачолі у своєму першому трактаті з бухгалтерського обліку згадує, що для ведення бізнесу необхідні нематеріальні ресурси, такі як здатність ефективно розраховувати та записувати економічні операції в правильному порядку [17, с. 61–62], він не робить із цього твердження всіх логічних висновків. Ще одну причину капітальної спрямованості сучасного фінансового аналізу можна знайти в класичній економічній теорії. Економічна теорія, що розуміється як сукупність найважливіших економічних понять, впливає на розвиток інших дисциплін своєї групи таким чином, що її не можна недооцінювати. Тому варто нагадати, що в класичній економічній науці, завдяки Давиду Рікардо, вже понад 200 років компанія ототожнюється з поєднанням двох (і тільки двох) факторів виробництва – праці та капіталу. Більш того, Рікардо в своєму теоретичному аналізі відводить капіталу керуючу роль в економіці.

Двофакторний аналіз фірми, проведений Рікардо, справив глибокий вплив на вчення про економіку і політику. Карл Маркс, на противагу Рікардо, сформулював думку про те, що можлива система, в якій капітал позбавлений провідної ролі в економіці і відданий трудовому фактору. Ця основна ідея лягла в основу комунізму. Незважаючи на те, що минуло кілька сотень років, ні економічна практика, ні теорії економічних наук так і не змогли повністю вирішити намічену проблему. Підтверджує багато авторів, у тому числі американський футуролог Джон Нейсбітт: «Нам потрібно створити теорію цінності, засновану на знанні, замість теорії цінності Маркса, заснованої на роботі, яка сьогодні застаріла. Отже, в інформаційній економіці цінність зростає не через роботу, а через знання. Марксова теорія вартості, заснована на праці, що народилася на зорі індустріальної економіки, повинна бути замінена новою теорією вартості, заснованою на знанні. В інформаційному суспільстві цінність зростає завдяки знанню, іншому виду роботи, ніж той, який мав на увазі Маркс». [11, с. 35] Нейсбітт постулює, що сучасна теорія економічної вартості повинна йти в ногу з реаліями соціально-економічної еволюції. З іншого боку, Пітер

Друкер описує сучасний етап цивілізаційного розвитку як «посткапіталістичне суспільство». За його словами, в посткапіталістичній економіці ключовим засобом виробництва є знання, а не капітал або праця [2, с. 14].

Наведені передумови доводять існування нерозв'язаного парадоксу сучасних фінансових наук. Якщо ресурси знань у постіндустріальній економіці такі важливі, то чому вони не розкриваються в бухгалтерських книгах компаній? Чому фінансова звітність, складена на основі відповідним чином розроблених книг, не піддається багатосторонньому аналізу з точки зору відображення впливу ресурсів знань на ефективність управління в мікромасштабі?

Цей парадокс можна пояснити лише одним способом. Економічні науки визнають важливість знань в економіці як важливого фактора виробництва, але сприйняття поняття «інтелектуальний капітал» не відбулося на рівному рівні в окремих наукових дисциплінах. Наприклад, науки про управління, будучи відносно молодими і динамічними, зуміли засвоїти це поняття і сьогодні сміливо його використовують, створюючи численні теоретичні концепції управління інтелектуальним капіталом. Старі і більш консервативні фінансові науки лише обережно беруться за цю проблему. Таким чином, концепція «фінансового обліку інтелектуального капіталу», хоча зараз вона досить широко розроблена [13], не така популярна, як концепція «управління інтелектуальним капіталом» [14].

Підприємство є базовим об'єктом дослідження в економічних науках. Суть підприємництва полягає у веденні бізнесу за власний рахунок і ризику. В економіці, заснованій на знаннях, знання є ключовим фактором виробництва. Тому компанія, яка реалізує цю стратегію на практиці, повинна називати себе «підприємством, заснованим на знаннях». Використання того чи подібного терміна відрізняє саме цю форму сучасного підприємництва від традиційних комерційних, промислових або сервісних підприємств.

Наукової точки зору підприємство можна аналізувати з позитивної та нормативної точки зору [22, с. 23]. Позитивний імідж компанії створюється в результаті дачі точної відповіді на питання «як справи?». Нормативне бачення

компанії будується за рахунок відповіді на питання «яким має бути?». До теперішнього часу найбільш досконалою методикою побудови позитивного іміджу компанії сформульований фінансовий облік. На основі теорії бухгалтерського обліку реконструюється правдива і достовірна картина підприємства на основі трьох аксіомах: грошова одиниця - це міра економічних процесів, активи = пасиви, прибуток = доходи - витрати

У бухгалтерській літературі аксіома «активи = сума» дуже часто представляється у вигляді рівняння: «активи = власний капітал + борговий капітал». Така конструкція, безсумнівно, правильна з логічної точки зору, але вона замикає уяву бухгалтера на всі форми активів підприємства, які не можуть бути предметом угоди купівлі-продажу на ринку, а тому не набувають вигляду передаваних активів. Звертаючись тут знову до двофакторного теоретичного аналізу компанії Рікардо, можна стверджувати, що традиційний бухгалтерський облік цілком здатний фіксувати активи компанії, тобто капітал. Також він може правильно відобразити витрати на оплату праці у звіті про фінансові результати. Ці два ресурси знаходять відображення в традиційному обліку витрат підприємства, в якому зазначено, що витрати на виробництво продукту складаються з використовуваних матеріалів і енергії, а також заробітної плати робітників. Таким чином, кінцевий продукт, що продається покупцеві, є вмілим поєднанням капіталу і праці.

В умовах індустріальної економіки такий підхід до проблеми можна було б вважати достатнім, хоча, напевно, багатьох економічних теоретиків турбувала думка, чи не є це «вміле поєднання» насправді третім фактором виробництва, а саме знанням. В економіці, заснованій на знаннях, ця двофакторна концептуальна схема просто вже не є достатньою для опису аналізованої реальності. Тому основною проблемою сучасного бухгалтерського обліку є виявлення, оцінка та визнання в бухгалтерських книгах ресурсів знань, що контролюються підприємством. Якщо традиційний бухгалтерський облік не в змозі фіксувати ресурси знань, то інформаційна ефективність фінансового аналізу компанії також повинна бути далекою від досконалості. Тому на нього

можна обґрунтовано претендувати, що використовувані в даний час інструменти фінансового аналізу, що відносяться до системи традиційного фінансового обліку, є недостатніми для аналізу підприємства, заснованого на знаннях. Безперечно, це ускладнює реалізацію основної нормативної мети фінансового аналізу: «Сучасний фінансовий аналіз повинен бути корисним для підприємства не тільки для інтерпретації цифр, що містяться у фінансовій звітності, але перш за все для кращого використання ресурсів та зовнішніх умов, покращення фінансових результатів, задоволення потреб ринку та очікувань власників. Це має полегшити компанії прийняття рішень, які б уможливили її ефективний розвиток у майбутньому». [5, 6]. Фінансовий аналіз в його нинішньому вигляді не може сприяти кращому використанню ресурсів, особливо ресурсів знань, оскільки вони виходять за рамки його понятійного апарату.

1.2. Інформаційна підтримка аналізу фінансового стану підприємства

Успішне розв'язання аналітичних проблем неможливе без створення та ефективного функціонування системи фінансово-економічної інформації, однією з основних складових якої є фінансова звітність. Існують відмінності у фінансовій звітності різних країн, викликані соціальними, економічними, правовими та іншими умовами. Крім того, при встановленні національних стандартів країни орієнтуються на різних користувачів фінансової звітності. Різні умови зумовили появу і використання різних підходів до формування показників, що характеризують результати господарської діяльності організацій, і, зокрема, таких елементів звітності, як активи, пасиви, капітал, доходи і витрати. Для стандартизації змісту фінансової звітності підприємств, досягнення порівнянності та використання єдиних базових правил її складання міжнародна Рада з фінансової звітності розробляє Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), які використовуються в більшості країн світу [7].

Основна мета фінансової звітності полягає в тому, щоб справедливо і повно представити фінансовий стан організації, її фінансові показники і зміни в

фінансовому становищі. При формуванні фінансової звітності організація повинна виключити одностороннє задоволення інтересів одних груп користувачів фінансової звітності над іншими. Крім того, фінансова звітність організації повинна включати показники діяльності всіх філій, представництв та інших підрозділів (в тому числі тих, які самостійно формують свою фінансову звітність) [24].

Фінансова звітність повинна включати показники, необхідні для формування достовірної і повної картини фінансового стану організації та її динаміки, фінансових результатів діяльності. Відповідно до Концептуальних засад МСФЗ, прийнятих Радою з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, фінансова звітність готується з метою надання різним користувачам інформації, корисної для прийняття економічних рішень, наприклад: a) для прийняття рішення про купівлю, утримання або продаж інвестицій в інструменти капіталу; б) оцінювати діяльність керівництва в інтересах власників або його підзвітність їм; в) оцінювати здатність організації виплачувати заробітну плату та надавати інші пільги своїм працівникам; d. для оцінки безпеки позикових коштів, наданих організації; д) визначати податкову політику; f. для визначення розміру розподіленого прибутку і дивідендів; g) збирати та використовувати статистику національного доходу; h. регулювання діяльності організацій [25].

Користувачами фінансової звітності є діючі та потенційні інвестори, працівники, кредитні організації, постачальники та підрядники, покупці, податкові органи, громадські організації тощо. Основна спрямованість фінансової звітності, складеної відповідно до МСФЗ, полягає в наданні існуючим і майбутнім інвесторам і власникам підприємства достовірної фінансової інформації про його діяльність, в першу чергу для управління фінансовими потоками. Фінансова звітність містить корисну інформацію, на основі якої широке коло зацікавлених користувачів формує уявлення про фінансове становище, фінансові результати і грошові потоки звітної організації. У фінансовій звітності також відображаються результати діяльності керівництва компанії з управління її ресурсами [26].

Для того щоб фінансова звітність була достатньої якості, корисність фінансової інформації, що міститься в ній, повинна характеризуватися:

1. Повнота і суттєвість, тобто містити всі досить значущі дані з необхідним ступенем деталізації, які дозволять зацікавленому користувачеві отримати достовірну і повну картину фінансового стану і фінансових результатів компанії;

2. Актуальність, тобто можливість впливати на оцінку ситуації і прийнятих користувачами рішень;

3. Ясність, тобто повинна бути сформована таким чином, щоб користувачі, володіючи необхідними мінімальними знаннями, могли зрозуміти її сутність і значення;

4. Своєчасність, що надається користувачам у встановлені законодавством терміни;

5. Правдивість, тобто містити інформацію, яка адекватно відображає результати діяльності компанії;

6. Застосовні для цілей прогнозування, тобто відображають результати минулих подій організації, на підставі яких користувачі могли б оцінити перспективи розвитку бізнесу;

7. Розсудливий, тобто при формуванні звітних даних необхідно дбайливо ставитися до умов факторів невизначеності економічних подій, щоб активи і доходи не були завищені, а зобов'язання і витрати не були занижені [27].

У Концептуальних засадах МСФЗ представлені фундаментальні якісні взаємопов'язані характеристики інформації, що розкривається у фінансовій звітності: актуальність і правдивість подання. Релевантна інформація може впливати на рішення, що приймаються користувачами, якщо вона має прогностичну та підтверджуючу цінність. Прогностична цінність даних фінансової звітності полягає в можливості їх використання для прогнозування майбутніх результатів для зацікавлених користувачів. Підтримуючою вартістю цієї фінансової звітності є розкриття доказів щодо раніше зроблених оцінок. Ще однією якісною характеристикою фінансової звітності є суттєвість інформації,

що міститься в ній. Тобто інформація є суттєвою, якщо її упущення або спотворення може вплинути на рішення, що приймаються користувачами на основі фінансової інформації про конкретну звітну організацію [28].

Корисність фінансової звітності полягає в тому, що вона повинна не тільки давати уявлення про відповідні економічні явища, а й давати правдиве уявлення про економічні явища, для яких вона призначена. Правдивість представлення даних у фінансовій звітності характеризується трьома параметрами: повнотою, нейтральністю та відсутністю помилок. Під повнотою мається на увазі розкриття такого обсягу даних, який необхідний для розуміння користувачами відображеного економічного явища, включаючи всі необхідні описи і пояснення. Нейтральність фінансової звітності полягає в неупередженості, тобто відсутності схиляння думки користувача в ту чи іншу сторону, відсутності загасання, маніпулювання думкою користувача. Дотримання таких умов, як порівнянність, перевірюваність, своєчасність і ясність впливає на підвищення корисності фінансової інформації. Порівнянність інформації дає можливість користувачам виявляти і оцінювати подібності та відмінності між об'єктами, відображеними у фінансовій звітності. Верифікованість означає, що різні обізнані та незалежні спостерігачі можуть прийти до спільної думки, хоча і не обов'язково до повної згоди, що певне відображення є правдивим уявленням. Своєчасність означає, що інформація доступна в той час, коли вона може вплинути на рішення, прийняті користувачами. Зрозумілість інформації користувачами досягається виконанням необхідних систематизацій, класифікацій, ясності і лаконічності [29].

Складання фінансової звітності відповідно до міжнародних стандартів вимагає дотримання основоположних правил, що визначають загальний підхід до складання та подання фінансової звітності, одним з яких є нарахування. Принцип безперервності бізнесу передбачає, що компанія функціонує і буде продовжувати функціонувати в доступному для огляду майбутньому (як мінімум на найближчий рік). З цього випливає, що у компанії немає ні наміру, ні необхідності ліквідовувати або скорочувати масштаби своєї діяльності [30].

1.3. Управління фінансовими результатами промислового підприємства

Фінансові результати є одним із найважливіших показників діяльності будь-якого підприємства, адже саме вони відображають ефективність використання ресурсів, рівень рентабельності та здатність забезпечувати стале функціонування в довгостроковій перспективі. У найзагальнішому розумінні фінансовий результат – це різниця між доходами та витратами підприємства за певний період. У випадку, якщо доходи перевищують витрати, підприємство отримує прибуток, а якщо витрати перевищують доходи — фіксується збиток. Однак, сутність фінансових результатів набагато ширша за простий математичний підрахунок, оскільки вони формуються під впливом багатьох внутрішніх і зовнішніх факторів, таких як економічне середовище, управлінські рішення, обрана стратегія розвитку та інше.

Фінансовий результат – це комплексний показник, що об’єднує кількісну (грошову) оцінку всіх аспектів господарської діяльності підприємства. Його формування нерозривно пов’язане з фінансовою звітністю, яка є основним джерелом інформації для аналізу, планування та прийняття управлінських рішень. Зокрема, ключову роль у визначенні фінансових результатів відіграють такі елементи фінансової звітності, як звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід), звіт про рух грошових коштів і звіт про власний капітал [28].

Фінансові результати підприємства є комплексним показником, що характеризує ефективність його діяльності у певному періоді. Вони складаються з багатьох складових, які відображають різні аспекти фінансово-господарської діяльності підприємства. Структуру фінансових результатів можна розділити на кілька ключових елементів: прибуток (або збиток) від основної діяльності, результати від іншої операційної діяльності, фінансові результати від інвестиційної та фінансової діяльності, а також надзвичайні результати. Прибуток (або збиток) від основної діяльності є головним компонентом фінансових результатів, що формується внаслідок основної виробничої чи

комерційної діяльності підприємства. Його розрахунок базується на виручці від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), яка є доходом, отриманим від продажу, та собівартості реалізованої продукції, тобто витрат, пов’язаних з виробництвом і реалізацією товарів чи послуг. Різниця між виручкою та собівартістю формує валовий прибуток, що свідчить про здатність підприємства створювати додаткову вартість. Після врахування адміністративних витрат, витрат на збут і інших операційних витрат утворюється операційний прибуток (або збиток), який є ключовим показником результативності основної діяльності підприємства [29].

Результати від іншої операційної діяльності охоплюють фінансові результати, які не пов'язані безпосередньо з основною діяльністю, але входять до операційної сфери. Це можуть бути надходження від оренди майна, штрафи, отримані за порушення умов контрактів контрагентами, амортизаційні надходження або реалізація залишків матеріалів. Інші операційні доходи і витрати також включають відрахування за безнадійними боргами, витрати на списання активів та інші операційні витрати. Наступним елементом структури є фінансові результати від інвестиційної діяльності, які охоплюють доходи та витрати, пов'язані з довгостроковими інвестиціями підприємства. Сюди належать прибуток від продажу основних засобів, нематеріальних активів або фінансових інвестицій, дохід від дивідендів або відсотків, отриманих від фінансових вкладень, а також втрати від знецінення активів чи продажу інвестицій за заниженою вартістю. Цей розділ фінансових результатів дозволяє оцінити ефективність використання активів підприємства з точки зору інвестиційної діяльності.

Фінансові результати від фінансової діяльності охоплюють доходи і витрати, пов’язані із залученням чи використанням капіталу. До основних компонентів належать витрати на виплату відсотків за кредитами і позиками, доходи від отриманих відсотків за наданими кредитами або депозитами, а також курсові різниці у випадку операцій із валютою. Цей елемент структури фінансових результатів показує, наскільки ефективно підприємство управляє

своїми фінансовими ресурсами і взаємодіє із зовнішніми джерелами фінансування. Ще одним важливим компонентом є надзвичайні фінансові результати, які включають доходи та витрати, що виникли внаслідок подій, які не можна передбачити заздалегідь. Наприклад, це можуть бути компенсації від страхових компаній у разі стихійних лих або збитки від надзвичайних ситуацій, таких як пожежі чи повені. Надзвичайні результати зазвичай не мають систематичного характеру, але можуть суттєво вплинути на загальну картину фінансового результату підприємства [26].

Завершальним етапом є визначення чистого фінансового результату, який відображає підсумок діяльності підприємства за певний період. Чистий прибуток або збиток розраховується після вирахування з валового прибутку всіх податків, зборів і зобов'язань. Цей показник є ключовим для оцінки фінансової стійкості та перспектив розвитку підприємства. Таким чином, структура фінансових результатів є багатокомпонентною і відображає різні аспекти фінансово-господарської діяльності підприємства. Вивчення кожного з цих елементів дозволяє здійснити комплексний аналіз, визначити джерела формування прибутку та можливі резерви для його зростання. Ефективне управління фінансовими результатами передбачає аналіз усіх складових структури, що дає змогу забезпечити стійке фінансове становище підприємства та підвищити його конкурентоспроможність на ринку.

Фінансовий аналіз, у свою чергу, є інструментом, який дозволяє виявити закономірності формування фінансових результатів, оцінити їх якість і стійкість. Основні методи фінансового аналізу включають горизонтальний аналіз (порівняння показників за різні періоди), вертикальний аналіз (структурний аналіз складових фінансових результатів), коефіцієнтний аналіз (оцінка рентабельності, ліквідності, платоспроможності) та факторний аналіз (вивчення впливу окремих чинників на формування результатів). Усі ці підходи спрямовані на виявлення ризиків, пошук резервів для підвищення ефективності діяльності та оптимізацію фінансових ресурсів.

Зв’язок між фінансовими результатами, фінансовим аналізом і звітністю проявляється також у тому, що остання слугує основою для побудови концептуальної моделі фінансових результатів.

Однак для промислових підприємств, які працюють в умовах високої конкуренції та швидкозмінного ринкового середовища, традиційні підходи до управління фінансовими результатами вже не є достатньо ефективними. У цьому контексті запропонована концептуальна модель управління фінансовими результатами промислового підприємства стає інноваційним інструментом, що дозволяє інтегрувати сучасні технології в процес фінансового управління.

Концептуальна модель управління фінансовими результатами, розроблена з урахуванням наукової новизни, пропонує поєднання класичних методів фінансового аналізу із сучасними технологіями та аналітичними інструментами. Зокрема, її основою є впровадження таких передових технологій, як штучний інтелект, машинне навчання, великі дані (Big Data), блокчейн і автоматизація фінансових процесів. Використання цих технологій дозволяє значно підвищити ефективність аналізу фінансових показників, точність прогнозів і швидкість прийняття управлінських рішень. Суттєва перевага цієї моделі полягає у впровадженні систем прогнозування та оцінки ризиків, заснованих на алгоритмах штучного інтелекту. Наприклад, машинне навчання дає змогу обробляти великі обсяги даних і виявляти приховані закономірності, які можуть впливати на фінансові результати підприємства. Завдяки цьому стає можливим не тільки своєчасно виявляти потенційні ризики, але й швидко розробляти стратегії для їх мінімізації. Такі підходи особливо важливі для промислових підприємств, які стикаються зі значними фінансовими ризиками, пов’язаними з коливаннями ринкових цін на сировину, енергоресурси чи інші зовнішні фактори [24].

Інтеграція фінансового управління з іншими бізнес-процесами, такими як управління виробництвом і маркетингом, є ще одним важливим елементом запропонованої моделі. Створення єдиної інформаційної платформи, що об’єднує дані з різних відділів, дозволяє отримувати повну картину операційної

діяльності та її впливу на фінансові результати. Наприклад, блокчейн-технології забезпечують прозорість і безпеку передачі фінансових даних, що сприяє підвищенню довіри між відділами та оптимізації використання ресурсів.

Наукова новизна концептуальної моделі управління фінансовими результатами полягає у впровадженні сучасних технологій на кожному етапі управління – від планування до аналізу та коригування стратегії. Це дозволяє не лише підвищити точність управлінських рішень, але й суттєво знизити час їх прийняття. Наприклад, автоматизація фінансових процесів сприяє швидшому складанню звітності та спрощує аналіз ключових показників.

Використання великих даних (Big Data) у рамках цієї моделі дає змогу аналізувати не лише внутрішні фінансові показники, але й зовнішні фактори, такі як динаміка ринку, поведінка конкурентів і макроекономічні тенденції. Завдяки цьому фінансовий аналіз стає більш комплексним, що допомагає підприємствам краще адаптуватися до змінюваних умов ринку.

Запропонована концептуальна модель має також значний вплив на підвищення стійкості підприємства в умовах ризику. Використання алгоритмів для моделювання різних сценаріїв і оцінки їх впливу на фінансові результати дозволяє заздалегідь передбачати можливі негативні наслідки та вживати заходів для їх уникнення. Наприклад, прогнозування змін цін на сировину дає змогу підприємству оптимізувати закупівлі або переглянути виробничі плани, щоб мінімізувати витрати.

Таким чином, запропонована концептуальна модель управління фінансовими результатами промислового підприємства поєднує класичні та сучасні підходи до фінансового управління. Вона дозволяє не лише досягати кращих фінансових результатів, але й підвищувати адаптивність підприємства до змінюваних умов ринку. Інтеграція новітніх технологій і аналітичних інструментів у процес управління створює умови для довгострокового стійкого розвитку та ефективного використання ресурсів, що є критично важливим для промислових підприємств у сучасній економіці.

Висновки до 1 розділу кваліфікаційної роботи

Фінансовий аналіз є невід'ємною складовою ефективного управління підприємством, оскільки він дозволяє оцінити поточний фінансовий стан, визначити слабкі місця та знайти шляхи для покращення фінансових результатів. Сутність фінансового аналізу полягає в систематичному вивченні фінансових показників підприємства, що дозволяє виявляти тенденції розвитку, оцінювати рівень фінансової стійкості, платоспроможності, ліквідності, рентабельності та ефективності використання ресурсів. Фінансовий аналіз також забезпечує керівників і зацікавлені сторони актуальною інформацією для прийняття стратегічних і оперативних рішень. Його ключовою перевагою є можливість своєчасно ідентифікувати ризики, прогнозувати наслідки управлінських рішень та розробляти стратегії для забезпечення стійкого розвитку підприємства.

Сучасні аспекти фінансової звітності полягають у її ролі як основного джерела інформації для проведення фінансового аналізу. Фінансова звітність є важливим інструментом комунікації між підприємством і зовнішніми стейкхолдерами, такими як інвестори, кредитори, регулятори та інші зацікавлені сторони. Її основними складовими є бухгалтерський баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів, звіт про власний капітал і примітки до звітності. У сучасних умовах фінансова звітність не лише виконує функцію інформування, а й сприяє прозорості та підзвітності діяльності підприємства. Зростання глобалізації бізнесу та інтеграція світових ринків зумовлюють потребу у впровадженні міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), які забезпечують єдність підходів до підготовки звітності та її зрозумілість для міжнародних користувачів. Важливість фінансової звітності також зумовлена її роллю в залученні інвестицій, забезпеченні довіри до підприємства та підвищенні його репутації на ринку.

Обґрунтування концептуальної моделі управління фінансовими результатами промислового підприємства базується на інтеграції сучасних технологій та інноваційних підходів. У запропонованій моделі акцент зроблено на використанні цифрових інструментів, таких як автоматизація облікових

процесів, застосування великих даних (Big Data) для аналізу та прогнозування, а також впровадження технологій штучного інтелекту та блокчейну. Ці інструменти сприяють підвищенню точності фінансової інформації, оперативності її обробки та зниженню ризиків помилок. Концептуальна модель також передбачає інтеграцію фінансового управління з іншими бізнес-процесами підприємства, такими як управління виробництвом, маркетингом та логістикою, що дозволяє забезпечити цілісний підхід до прийняття управлінських рішень. Особливе місце в моделі займає система прогнозування фінансових результатів і управління ризиками, що дозволяє адаптувати стратегії підприємства до змін ринкового середовища.

Загалом, запропонована концептуальна модель управління фінансовими результатами промислового підприємства спрямована на забезпечення прозорості, достовірності та ефективності управління фінансовими ресурсами. Вона дозволяє підвищити конкурентоспроможність підприємства, забезпечити його фінансову стабільність та стійкий розвиток у сучасних умовах глобалізації та цифрової трансформації економіки. Успішна реалізація цієї моделі сприяє зміцненню позицій підприємства на ринку, залученню нових інвестицій і створенню доданої вартості для всіх зацікавлених сторін.

РОЗДІЛ 2
АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ТА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Організаційно-фінансова характеристика промислового підприємства

ПрАТ «Запоріжсклофлюс» є одним з провідних підприємств у галузі виробництва будівельних матеріалів в Україні, зокрема флюсів для металургійної промисловості, що забезпечує важливу частину ринку сировини для виробництва скла. Оскільки підприємство має значний досвід і високу репутацію на ринку, його діяльність є важливою частиною економічної структури регіону, а також має вагомий вплив на інші галузі, зокрема металургію, хімію, а також екологічні ініціативи. ПрАТ «Запоріжсклофлюс» було засноване в середині XX століття і протягом десятиліть стало важливим гравцем на ринку виробництва флюсів та інших будівельних матеріалів. Підприємство спеціалізується на видобутку і переробці природних ресурсів, таких як вапняк та вогнетривкі матеріали, з метою створення високоякісної сировини для металургійної та будівельної промисловості [31].

Місцезнаходження підприємства в Запоріжжі є стратегічно вигідним, адже місто є важливим промисловим центром України з розвиненою інфраструктурою, яка забезпечує ефективну логістику і доступ до основних ринків збуту.

ПрАТ «Запоріжсклофлюс» спеціалізується на виробництві флюсів – спеціальних матеріалів, які використовуються в металургійних процесах для поліпшення якості виробленої сталі. Виробництво флюсів є важливим етапом у процесі виробництва сталі, оскільки вони допомагають очищати розплавлений метал від шкідливих домішок.

Основні види продукції підприємства включають:

Вапняні флюси – використовуються для зниження кислотності шлаку, що покращує процеси плавлення.

Склоробні флюси – необхідні для виробництва скла, вони знижують температуру плавлення та покращують якість виробленої продукції.

Вогнетривкі матеріали – використовуються у високотемпературних процесах, зокрема в металургійній та хімічній промисловості.

Також підприємство активно працює над удосконаленням технологій та інвестує в модернізацію своїх виробничих потужностей. В результаті, продукція ПрАТ «Запоріжсклофлюс» має високу якість та конкурентоспроможність на ринку [32].

Організаційна структура ПрАТ «Запоріжсклофлюс» є типовою для великих промислових підприємств. Основні підрозділи включають:

Виробничі підрозділи, які займаються видобутком і переробкою сировини, а також виробництвом кінцевої продукції.

Лабораторії і контроль якості, які забезпечують відповідність продукції міжнародним стандартам.

Адміністративний відділ – відповідальний за загальне управління підприємством, включаючи фінанси, маркетинг та кадрові питання.

Керівництво підприємства складається з вищого менеджменту та директорів, які відповідають за конкретні напрямки діяльності. Відповідальність за стратегічне планування і розвиток підприємства покладається на генерального директора, який має великий досвід в управлінні промисловими підприємствами. ПрАТ «Запоріжсклофлюс» активно працює з постачальниками та споживачами, займаючи стабільні позиції на ринку завдяки багаторічній співпраці з основними металургійними та склоробними підприємствами.

Фінансова діяльність ПрАТ «Запоріжсклофлюс» характеризується стабільним ростом доходів, хоча підприємство стикається з певними викликами, такими як зміни у попиті на продукцію, підвищення витрат на сировину та енергоресурси, а також вплив економічної ситуації в Україні. Незважаючи на ці

фактори, підприємство підтримує високі показники ефективності, завдяки оптимізації витрат та інвестиціям у модернізацію технологій. Рентабельність підприємства є високою завдяки здатності пропонувати продукцію, яка користується стабільним попитом на ринку. Одним з важливих аспектів є ефективне управління витратами на виробництво, що дозволяє знижувати собівартість продукції та підтримувати конкурентоспроможність.

ПрАТ «Запоріжсклофлюс» активно займається соціальною відповідальністю, підтримуючи працівників та місцеву громаду. Підприємство забезпечує стабільну зайнятість для значної кількості людей в регіоні. Крім того, компанія активно інвестує в охорону навколишнього середовища та безпеку на виробництві, застосовуючи новітні екологічно чисті технології, що дозволяє знижувати вплив виробництва на довкілля [33].

ПрАТ «Запоріжсклофлюс» також реалізує програми для покращення умов праці, включаючи модернізацію робочих місць, навчання персоналу та покращення соціальних гарантій для своїх працівників.

Перспективи розвитку ПрАТ «Запоріжсклофлюс» зумовлені продовженням модернізації виробничих потужностей, розширенням асортименту продукції та виходом на нові ринки збуту. Крім того, підприємство планує збільшити обсяги експорту, зокрема в країни Європи та Азії, де попит на високоякісні будівельні матеріали та флюси продовжує зростати. З огляду на стабільний попит на свою продукцію, а також плани щодо інвестицій у новітні технології, ПрАТ «Запоріжсклофлюс» має гарні перспективи для подальшого зростання та утримання лідируючих позицій на ринку [34].

Показники ПрАТ «Запоріжсклофлюс» наведено в таблиці 2.1.

Сума активів на кінець 2023 року зменшилася на 27 575 тис. грн (або на 17,4%) порівняно з 2022 роком. Це свідчить про зменшення ресурсної бази підприємства, що може бути наслідком зниження обсягів інвестицій, продажу активів чи погіршення фінансової стійкості. Власний капітал також зменшився значно – на 28 608 тис. грн (або на 23,2%), що вказує на негативну динаміку

фінансової автономії підприємства. Це може бути пов'язано з накопиченням збитків.

Таблиця 2.1 – Загальна характеристика ПрАТ «Запоріжсклофлюс»

Показники	2022 рік (тис. грн)	2023 рік (тис. грн)	Відх (+,-)
Активи (на кінець періоду)	158 695	131 120	-27 575
Власний капітал (на кінець періоду)	123 222	94 614	-28 608
Залучений капітал (на кінець періоду)	35 473	36 506	1 033
Чистий дохід	106 782	126 823	20 041
Валовий прибуток	15 671	35 156	19 485
Чистий прибуток (збиток)	-51 718	-30 282	21 436

Залучений капітал, навпаки, зріс на 1 033 тис. грн (або на 2,9%). Зростання зобов'язань може свідчити про збільшення кредитної залежності підприємства, що створює ризики для його ліквідності. Чистий дохід у 2023 році зріс на 18,8% (на 20 041 тис. грн) порівняно з 2022 роком. Це позитивна тенденція, яка свідчить про збільшення обсягів реалізації чи підвищення цін на продукцію/послуги. Валовий прибуток у 2023 році зріс більш ніж удвічі (на 19 485 тис. грн або на 124,3%) порівняно з 2022 роком. Це свідчить про покращення ефективності операційної діяльності або зниження собівартості реалізованої продукції. Незважаючи на зростання доходів та валового прибутку, підприємство залишається збитковим. Однак розмір чистого збитку скоротився на 21 436 тис. грн (або на 41,5%), що є позитивною динамікою. Це свідчить про часткове покращення фінансових результатів, хоча проблема збитковості залишається актуальною. Підприємство демонструє позитивні тенденції у збільшенні доходів, покращенні валового прибутку та скороченні збитків. Однак скорочення активів і власного капіталу, а також зростання залученого капіталу вказують на ризики фінансової стійкості. Рекомендується зосередитися на оптимізації витрат, зниженні боргового навантаження та підвищенні ефективності управління фінансовими ресурсами для подальшого поліпшення фінансових показників.

2.2. Аналіз майна промислового підприємства та ефективність його використання

Звіт про фінансовий стан займає центральне місце у фінансовій звітності організації. Показники даного звіту дають можливість вивчити і оцінити фінансовий стан організації на дату його складання і проаналізувати його динаміку в порівнянні з попередніми звітними даними. За співвідношенням власних і позикових джерел коштів можна судити про ступінь фінансової незалежності і рівні фінансового ризику при реалізації фінансової політики організації. Вивчення статей необоротних і оборотних активів дозволяє зробити висновки про рівень ліквідності організації. Порівняння розділів пасиву та активу звіту про фінансовий стан дозволяє визначити, які джерела використовуються для формування довгострокових капітальних вкладень (необоротні активи), які джерела використовуються для формування оборотних активів, встановити рівень ризику зниження фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності

Центральне місце в фінансовій звітності займають активи (майно) промислового підприємства. Майно ПрАТ «Запоріжсклофлюс» наведено в таблиці 2.2.

У 2023 році загальна сума активів зменшилася на 27 575 тис. грн (або на 17,4%) порівняно з 2022 роком. Це може свідчити про скорочення масштабів діяльності підприємства або про зменшення його інвестиційної активності. Значне скорочення зазнали необоротні активи, які зменшилися на 22 111 тис. грн (або на 24,5%). Зниження цього показника може свідчити про продаж чи списання довгострокових активів або зменшення інвестицій у розвиток основних засобів.

Оборотні активи також зменшилися, хоча і менш суттєво — на 5 464 тис. грн (або на 8%). Це може свідчити про зменшення запасів, дебіторської заборгованості чи коштів на рахунках.

Таблиця 2.2 – Майно ПрАТ «Запоріжсклофлюс»

Показники	2022 рік (тис. грн)	2023 рік (тис. грн)	Відх (+,-)
Разом активи	158 695	131 120	-27 575
в т.ч. Необоротні активи	90 324	68 213	-22 111
в т.ч. Оборотні активи	68 371	62 907	-5 464
Коефіцієнти оборотних та необоротних активів	0,76	0,92	0,16

У 2022 році цей показник становив 0,76, а в 2023 році зріс до 0,92. Це свідчить про зміну структури активів на користь оборотних активів, що може бути як позитивним, так і негативним фактором. Зростання частки оборотних активів вказує на більшу гнучкість у короткостроковій перспективі, але скорочення необоротних активів може зменшити потенціал підприємства для довгострокового розвитку.

У 2023 році підприємство демонструє зменшення загальної суми активів, що вказує на певне звуження ресурсної бази. Скорочення як необоротних, так і оборотних активів свідчить про необхідність перегляду інвестиційної політики та пошуку способів ефективнішого управління ресурсами. Зміна структури активів у бік збільшення частки оборотних може позитивно вплинути на ліквідність підприємства, але скорочення необоротних активів вказує на потенційні ризики для його довгострокової стійкості.

Однією з основних частин майна промислового підприємства є основні засоби. Ефективність їх використання на промисловому підприємстві ПрАТ «Запоріжсклофлюс» наведено в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 – Ефективність використання основних засобів ПрАТ «Запоріжсклофлюс»

Показник	2022	2023
Коефіцієнт зносу, %	45,86%	47,53%
Коефіцієнт придатності, %	54,14%	52,47%
Фондовіддача, грн/грн	1,37	1,53
Фондоозброєність, тис. грн/особу	258,32	255,65
Рентабельність продажів, %	14,68%	15,65%

У 2023 році спостерігається зростання коефіцієнта зносу основних засобів із 45,86% до 47,53%, що свідчить про поступове старіння активів та підвищення рівня їх амортизації. Водночас коефіцієнт придатності знизився з 54,14% до 52,47%, що додатково підтверджує тенденцію до зношення основних засобів.

Позитивним моментом є зростання фондовіддачі з 1,37 грн/грн у 2022 році до 1,53 грн/грн у 2023 році. Це свідчить про ефективніше використання основних засобів для отримання доходу, що є важливим індикатором підвищення продуктивності підприємства.

Проте показник фондоозброєності знизився з 258,32 тис. грн/особу до 255,65 тис. грн/особу, що може бути пов’язано зі збільшенням чисельності персоналу або недостатнім оновленням матеріально-технічної бази.

Ще одним позитивним аспектом є покращення рентабельності продажів із 14,68% у 2022 році до 15,65% у 2023 році. Це свідчить про вищу ефективність комерційної діяльності та здатність підприємства генерувати більший прибуток із кожної гривні доходу.

Загалом, підприємство демонструє покращення ефективності використання своїх активів та підвищення рентабельності, проте варто звернути увагу на оновлення основних засобів, щоб уникнути надмірного старіння та забезпечити стійкий розвиток у майбутньому.

Інша вагома частина майна промислового підприємства – оборотні засоби. Оборотні заобси ПрАТ «Запоріжсклофлюс» наведені в таблиці 2.4.

Оборотні активи зменшилися на 36,86%, що вказує на значне скорочення ресурсів підприємства для покриття короткострокових зобов'язань. Це може бути пов'язано із зниженням обсягів діяльності або складнощами з поповненням запасів. Запаси скоротилися на 31,77%, що свідчить про зниження виробничої чи комерційної активності. Це може бути наслідком падіння попиту або оптимізації рівня запасів. Усі категорії дебіторської заборгованості скоротилися, особливо інша поточна заборгованість (-79,44%). Це може бути позитивним сигналом, якщо підприємство ефективніше контролює повернення коштів від клієнтів, але може свідчити і про падіння продажів у кредит. Грошові кошти скоротилися на

57,54%, що свідчить про зниження ліквідності. Це може вказувати на труднощі з генеруванням грошового потоку або на високу залежність від короткострокових фінансових зобов'язань. Зменшення цієї статті на 24,66% також свідчить про скорочення потенційних ресурсів для короткострокових операцій.

Таблиця 2.4 – Аналіз оборотних активів ПрАТ «Запоріжсклофлюс»

Показники	2022 (тис. грн)	2023 (тис. грн)	Зміна (тис. грн)	Зміна (%)
Запаси	49 249	33 595	-15 654	-31.77%
Дебіторська заборгованість за продукцію	4 375	2 441	-1 934	-44.20%
Дебіторська заборгованість за розрахунками	6 819	4 323	-2 496	-36.59%
Інша поточна дебіторська заборгованість	933	192	-741	-79.44%
Поточні фінансові інвестиції	0	0	0	0.00%
Гроші та їх еквіваленти	9 462	4 018	-5 444	-57.54%
Витрати майбутніх періодів	0	0	0	0.00%
Інші оборотні активи	1 253	944	-309	-24.66%
Усього оборотні активи	72 091	45 513	-26 578	-36.86%

Ефективність використання оборотних засобів ПрАТ «Запоріжсклофлюс» наведена в таблиці 2.4.

Коефіцієнт оборотності зріс із 1.82 до 3.25, що свідчить про прискорення обороту оборотних активів у 2023 році. Тривалість одного обороту скоротилася з 200 до 112 днів, що вказує на підвищення ефективності використання ресурсів.

Таблиця 2.4 – Показники ефективності використання оборотних засобів ПрАТ «Запоріжсклофлюс»

Показники	2022	2023
Коефіцієнт оборотності оборотних засобів	1,82	3,25
Тривалість одного обороту, дні	200,12	112,24

2.3. Аналіз фінансових результатів та фінансового стану ПрАТ «Запоріжсклофлюс»

Звіт про фінансовий стан займає центральне місце у фінансовій звітності організації. Показники даного звіту дають можливість вивчити і оцінити фінансовий стан організації на дату його складання і проаналізувати його динаміку в порівнянні з попередніми звітними даними. За співвідношенням власних і позикових джерел коштів можна судити про ступінь фінансової незалежності і рівні фінансового ризику при реалізації фінансової політики організації. Вивчення статей необоротних і оборотних активів дозволяє зробити висновки про рівень ліквідності організації. Порівняння розділів пасиву та активу звіту про фінансовий стан дозволяє визначити, які джерела використовуються для формування довгострокових капітальних вкладень (необоротні активи), які джерела використовуються для формування оборотних активів, встановити рівень ризику зниження фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності. Фінансовий стан відображається через систему абсолютних і відносних показників, які або безпосередньо відображаються в активах і пасивах, або визначаються за допомогою ряду розрахункових процедур.

Відповідно до заяви про фінансовий стан встановлюються і оцінюються такі найважливіші показники фінансового стану організації: склад, структура і динаміка активів і пасивів; наявність власних оборотних коштів; вартість чистих активів організації; коефіцієнти фінансової стійкості; нормативи платоспроможності та ліквідності тощо.

Використання даних звіту про фінансовий стан дозволяє вирішити наступні аналітичні завдання: аналізувати склад, структуру і динаміку активів, власного капіталу і пасивів організації; проаналізувати ліквідність; провести аналіз платоспроможності; встановити ступінь ймовірності банкрутства; розраховувати фінансові коефіцієнти і визначати рівень фінансової стійкості організації; впровадити методику аналізу самостійності організації у формуванні

матеріальних і виробничих запасів; виявити фактори, що знижують фінансову стійкість і платоспроможність організації.

Фінансові результати ПрАТ «Запоріжсклофлюс» наведені в таблиці 2.5

Таблиця 2.5 –Фінансові результати ПрАТ «Запоріжсклофлюс»

Показники	2022	2023	Зміна (+,-)
Валовий прибуток	15 671	35 156	19 485
Чистий прибуток (збиток)	-51 718	-28 300	23 418

Чистий збиток скоротився на 23,418 тис. грн, що є позитивною тенденцією, оскільки це свідчить про покращення фінансових результатів підприємства у 2023 році порівняно з 2022 роком. Хоча підприємство залишилось збитковим, зниження збитків є важливим кроком у напрямку покращення фінансової стабільності.

Показники фінансового стану ПрАТ «Запоріжсклофлюс» наведені в таблиці 2.6.

Коефіцієнт поточної ліквідності знизився до 1.31, що свідчить про зменшення здатності підприємства покривати поточні зобов’язання оборотними активами. Коефіцієнт швидкої ліквідності знизився до 0.18, що є сигналом низької оперативної ліквідності. Абсолютна ліквідність також зменшилася, що може свідчити про дефіцит грошових коштів. Хоча всі показники залишаються від’ємними, спостерігається зменшення збитковості.Рентабельність активів і продажів покращилася, але все ще негативна, що свідчить про недостатню ефективність використання ресурсів. Рентабельність власного капіталу також залишається від’ємною, вказуючи на низьку ефективність використання інвестицій власників.

Аналіз показників фінансової стійкості та платоспроможності підприємства за 2022 та 2023 роки вказує на зниження його фінансової стабільності та зростаючу залежність від зовнішнього фінансування. Коефіцієнт автономії, який відображає частку власного капіталу в загальних активах, знизився з 0.776 у 2022 році до 0.722 у 2023 році. Це свідчить про зменшення фінансової незалежності підприємства, що стало більш залежним від зовнішніх

джерел фінансування. Коефіцієнт фінансової залежності зріс з 1.29 до 1.39, що також підтверджує збільшення боргового навантаження. Коефіцієнт фінансової стабільності, який показує здатність підприємства покривати свої зобов'язання за рахунок власного капіталу, знизився з 0.776 до 0.721, що вказує на зниження його фінансової стійкості. Коефіцієнт забезпечення зобов’язань, що відображає здатність підприємства покривати свої зобов'язання власним капіталом, зменшився з 0.808 у 2022 році до 0.76 у 2023 році.

Таблиця 2.6 – Показники фінансового стану ПрАТ «Запоріжсклофлюс»

Показник	2022	2023
Коефіцієнт поточної ліквідності	2,01	1,31
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,32	0,18
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,32	0,13
Коефіцієнт автономії	0,776	0,722
Коефіцієнт фінансової залежності	1,29	1,39
Коефіцієнт фінансової стабільності	0,776	0,721
Коефіцієнт забезпечення зобов’язань	0,808	0,76
Рентабельність активів (%)	-32,59	-21,58
Рентабельність продажів (%)	-48,43	-22,31
Рентабельність власного капіталу (%)	-41,97	-29,91

Це говорить про те, що підприємство стало менш здатним забезпечувати свої зобов'язання за рахунок власних коштів, що може збільшити фінансові ризики. Загалом, підприємство демонструє тенденцію до зниження фінансової стабільності і зростання залежності від зовнішнього фінансування. Це вказує на можливі ризики для його фінансової стійкості та платоспроможності в майбутньому. У зв'язку з цим, підприємству варто зосередити увагу на оптимізації структури капіталу, зменшенні боргового навантаження та підвищенні ефективності використання власних коштів. Це допоможе знизити фінансові ризики та покращити здатність підприємства виконувати свої зобов'язання в умовах нестабільного фінансового середовища.

Висновки до розділу 2 кваліфікаційної роботи

Аналіз фінансових показників ПрАТ «Запоріжсклофлюс» за 2022 та 2023 роки показує як позитивні, так і негативні тенденції в його фінансовій діяльності.

Протягом обох років спостерігаються зміни в активності підприємства, фінансовій стабільності, ліквідності, рентабельності та платоспроможності, що вимагає комплексного підходу до коригування його стратегії.

1) У 2023 році підприємство демонструє деяке покращення фінансових результатів, зокрема збільшення чистого доходу і валового прибутку, однак підприємство залишається збитковим, хоча і з меншою величиною збитків у порівнянні з попереднім роком. Це свідчить про певні позитивні зрушення в комерційній діяльності, однак проблема збитковості досі актуальна.З іншого боку, підприємство стикається з деякими фінансовими труднощами: скороченням власного капіталу і загальних активів, а також збільшенням зовнішнього боргового навантаження. Це може ставити під загрозу його фінансову стійкість та здатність забезпечити своєчасне виконання зобов'язань.

2) Основні засоби підприємства показали значне зниження на 24,5% у 2023 році порівняно з 2022 роком. Це може свідчити про зниження інвестицій в розвиток основних засобів або продаж застарілих активів. Одним із негативних факторів є підвищення коефіцієнта зносу, що вказує на старіння матеріально-технічної бази підприємства. Зростання фондовіддачі свідчить про ефективніше використання основних засобів для отримання доходу, що є позитивною динамікою. Однак зниження фондоозброєності і зростання чисельності персоналу можуть свідчити про необхідність оновлення технічної бази для забезпечення ефективності на довгострокову перспективу.

Щодо оборотних активів, зменшення на 8% показує, що підприємство стало менш ефективним у використанні своїх короткострокових ресурсів. Це може бути пов'язано з оптимізацією рівня запасів або скороченням дебіторської заборгованості, що вказує на зниження комерційної активності або зменшення обсягів продажу.

3) Фінансова стійкість підприємства значно знизилася в 2023 році. Коефіцієнт автономії зменшився з 0.776 до 0.722, що свідчить про зменшення частки власного капіталу в загальних активах підприємства. Це підвищує

залежність від зовнішніх джерел фінансування, що може створювати додаткові фінансові ризики.

Коефіцієнт платоспроможності також знизився, що вказує на труднощі в здатності підприємства покривати свої зобов'язання за рахунок власного капіталу. Збільшення залученого капіталу вказує на зростання боргового навантаження, що додає ризиків ліквідності, хоча це також може бути результатом спроби покрити дефіцит фінансування.

4) Позитивною тенденцією є значне зростання валового прибутку в 2023 році, який зріс на 124,3%. Це свідчить про покращення операційної ефективності підприємства або зниження собівартості продукції. Чистий збиток скоротився на 41,5%, що є значним покращенням, однак підприємство все ще залишилося збитковим.

Рентабельність продажів також зросла з 14,68% до 15,65%, що є хорошим сигналом про підвищення ефективності комерційної діяльності підприємства. Однак рентабельність активів і власного капіталу залишаються негативними, що вказує на низьку ефективність використання цих ресурсів.

ПрАТ «Запоріжсклофлюс» демонструє змішану фінансову динаміку. Підприємство має позитивні результати щодо зростання доходів, валового прибутку та зменшення збитків. Однак зниження власного капіталу, активів та зростання зовнішнього фінансування вказує на наявність ризиків для фінансової стійкості та ліквідності підприємства. Рекомендується зосередити увагу на оптимізації витрат, зниженні боргового навантаження та оновленні матеріально-технічної бази для досягнення стійкого розвитку в майбутньому.

РОЗДІЛ 3
УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА У НАПРЯМУ ЗБЕРЕЖЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ

3.1. Концептуальний підхід управління фінансовими результатами промислового підприємства ПрАТ «Запоріжсклофлюс»

Для покращення фінансових результатів ПрАТ «Запоріжсклофлюс» необхідно впровадити комплексний підхід, який включає в себе модернізацію виробничих потужностей, оптимізацію витрат, покращення управління фінансами та активами, а також диверсифікацію доходів. Сучасні умови господарювання вимагають від компанії постійного вдосконалення своїх процесів, зниження витрат та оптимізації ресурсів. Цей комплексний підхід має на меті підвищення ефективності всіх аспектів діяльності підприємства. Одним із основних напрямків є стратегічне планування, яке дозволить визначити довгострокові цілі підприємства та розробити стратегію для їх досягнення. Важливими кроками є впровадження інноваційних технологій, оптимізація виробничих процесів та модернізація основних засобів. Оновлення обладнання, зокрема, автоматизованих виробничих ліній, зменшить витрати на оплату праці та знизить рівень браку. Це також дозволить збільшити продуктивність і зменшити витрати на утримання застарілих активів. Модернізація основних засобів дасть можливість отримати більший прибуток від існуючих активів та підвищити фондовіддачу.

Диверсифікація доходів є важливим напрямом для зниження залежності від одного продукту чи ринку. Для цього потрібно розширювати асортимент продукції та шукати нові ринки збуту. Виведення нових товарів на ринок та вихід на нові географічні ринки дозволить збільшити обсяги продажів і знизити залежність від окремих покупців. Важливо також розглянути можливість

надання послуг для інших підприємств або оренди частини виробничих потужностей. Оптимізація витрат є ключовим аспектом фінансового покращення. Впровадження енергоефективних технологій, таких як інтелектуальні енергоефективні системи управління, енергозберігаючі насосні системи та сонячні панелі, дозволить значно знизити витрати на енергоносії. Впровадження автоматизованих систем для планування закупок і моніторингу цін дозволить знижувати витрати на сировину та матеріали, забезпечуючи кращу координацію з постачальниками.

Також важливим є підвищення кваліфікації працівників і оптимізація управління людськими ресурсами. Впровадження нових методів управління та оптимізації виробничих процесів дозволить підвищити продуктивність праці та ефективність використання людських ресурсів. Розвиток корпоративної культури та мотивація персоналу також можуть позитивно вплинути на загальні фінансові результати підприємства.

Для досягнення максимальних результатів необхідно знизити боргове навантаження та шукати можливості для залучення додаткових інвестицій. Це може бути здійснено через випуск акцій або залучення стратегічних інвесторів. Також важливо продовжувати вдосконалювати маркетингові стратегії, покращувати бренд, рекламні кампанії та онлайн-продажі.

Впровадження цих заходів дозволить ПрАТ «Запоріжсклофлюс» покращити фінансові результати, знизити витрати, збільшити доходи та забезпечити стійкий фінансовий розвиток на довгострокову перспективу.

Для покращення фінансових результатів ПрАТ «Запоріжсклофлюс» необхідно застосувати комплексний підхід, що охоплює всі аспекти діяльності підприємства. У сучасних умовах господарювання компанія стикається з численними викликами, такими як високий рівень конкуренції, коливання цін на сировину та енергоресурси, а також необхідність постійного вдосконалення технологічних процесів. У зв'язку з цим важливо здійснити стратегічне планування, оптимізувати виробничі процеси, модернізувати основні засоби, а також здійснити диверсифікацію доходів. Всі ці кроки мають бути інтегровані в

єдину фінансову стратегію, спрямовану на зниження витрат, підвищення ефективності використання ресурсів і досягнення стабільного фінансового зростання.

Першим кроком до покращення фінансових результатів є розробка чіткої стратегії розвитку підприємства, яка повинна включати в себе не лише довгострокові цілі, а й конкретні завдання на короткий і середній термін. Стратегічне планування повинно базуватися на глибокому аналізі внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства. Визначення сильних і слабких сторін компанії, а також можливостей і загроз, що виникають через зміни на ринку, є важливим етапом у процесі розробки стратегії. Для цього необхідно впровадити сучасні методи стратегічного управління, такі як SWOT-аналіз, що дозволяє визначити ключові напрямки для вдосконалення, а також PEST-аналіз для оцінки впливу зовнішніх факторів на діяльність підприємства. Зокрема, варто звернути увагу на макроекономічні тенденції, зміни в законодавчому середовищі, а також на розвиток нових технологій, які можуть вплинути на ефективність виробничих процесів. Завдяки такому підходу ПрАТ «Запоріжсклофлюс» зможе розробити ефективну стратегію, яка включатиме не тільки покращення якості продукції та зниження витрат, але й розширення асортименту продукції, вихід на нові ринки збуту та впровадження інноваційних технологій.

Одним із найбільш ефективних способів підвищення фінансових результатів є модернізація виробничих потужностей. У зв'язку з цим важливо інвестувати в оновлення основних засобів і впровадження новітніх технологій. Модернізація обладнання дозволить значно підвищити продуктивність праці, знизити витрати на утримання застарілих активів і покращити якість продукції. Зокрема, необхідно впровадити автоматизовані виробничі лінії, що дозволить зменшити витрати на оплату праці, знизити рівень браку та підвищити ефективність використання ресурсів. Важливим аспектом модернізації є впровадження енергоефективних технологій. Використання інтелектуальних систем управління енергоспоживанням дозволить зменшити витрати на енергоресурси, що є значною частиною витрат підприємства. Наприклад,

впровадження енергозберігаючих насосних систем і сонячних панелей для енергозабезпечення дозволить значно знизити витрати на енергозабезпечення підприємства. Крім того, встановлення теплообмінників для утилізації тепла дозволить знизити витрати на опалення та охолодження виробничих приміщень.

Одним із основних напрямків, який сприятиме покращенню фінансових результатів, є оптимізація витрат. Це можна досягти шляхом модернізації виробничих процесів, зниження витрат на сировину, енергоресурси та робочу силу. Впровадження автоматизованих систем для планування закупок і моніторингу цін дозволить знижувати витрати на сировину та матеріали, а також покращити координацію з постачальниками. Це дозволить зменшити витрати на закупівлю сировини та матеріалів і забезпечити стабільнішу цінову політику. Також важливо розглянути можливість передачі на аутсорсинг деяких операцій, таких як бухгалтерія, логістика або IT-підтримка. Це дозволить знизити постійні витрати на утримання штатних працівників і зосередити ресурси на основних напрямах діяльності підприємства. Диверсифікація доходів є важливим кроком для зменшення залежності підприємства від одного продукту чи ринку. Розширення асортименту продукції, вихід на нові ринки збуту, а також розробка нових джерел доходів дозволять збільшити обсяги продажів і знизити залежність від окремих покупців. Це може включати в себе виведення нових товарів або послуг на ринок, а також пошук нових географічних ринків для збуту продукції.

ПрАТ «Запоріжсклофлюс» може також розглянути можливість надання послуг для інших підприємств, оренди частини виробничих потужностей або продаж науково-дослідницьких розробок. Це дозволить створити нові джерела доходів і забезпечити додаткові фінансові ресурси для розвитку підприємства.

Успішне впровадження нових продуктів і послуг на ринок потребує ефективних маркетингових стратегій. Покращення бренду, рекламні кампанії, а також активне просування продукції через онлайн-канали дозволять підвищити впізнаваність компанії та стимулювати попит на її продукцію. Важливо також розглянути можливість виходу на нові ринки, як національні, так і міжнародні. Це дозволить збільшити обсяги реалізації і знизити залежність від окремих

покупців. Покращення маркетингових стратегій також включає в себе розробку нових каналів збуту та активну роботу з постачальниками і партнерами для забезпечення стабільного попиту на продукцію. Це дозволить значно підвищити ефективність продажів і забезпечити стабільні фінансові результати підприємства. Для досягнення фінансової стабільності важливо також оптимізувати управління оборотними активами. Це включає в себе зниження рівня дебіторської заборгованості, скорочення термінів погашення боргів і зниження рівня зайвих запасів. Це дозволить звільнити додаткові фінансові ресурси для реінвестування в бізнес. Важливим аспектом є зниження витрат на зберігання запасів, що не впливають на виробництво. Це дозволить зменшити витрати на складування та забезпечити кращу ліквідність підприємства.

Залучення додаткових інвестицій є важливим кроком для забезпечення фінансової стабільності та розвитку підприємства. Це може включати в себе випуск акцій, залучення стратегічних інвесторів або отримання кредитних ресурсів для реалізації інвестиційних проектів. Залучення інвестицій дозволить зміцнити фінансову стабільність підприємства та забезпечити додаткові ресурси для розвитку.

Для забезпечення стабільності фінансових результатів необхідно також впровадити систему управління ризиками. Це включає в себе ідентифікацію, оцінку та мінімізацію потенційних фінансових ризиків, таких як коливання цін на сировину, валютні коливання, зміни в податковій політиці або непередбачувані економічні кризи. Важливою частиною цієї системи є створення резервних фондів для покриття можливих фінансових втрат та розробка стратегій реагування на ризики. Для зниження фінансових ризиків підприємство може застосовувати хеджування, що дозволить зменшити вплив негативних факторів на фінансові результати. Наприклад, використання фінансових інструментів для хеджування валютних ризиків дозволить знизити ймовірність значних втрат через коливання курсу валют. Крім того, підприємство повинно регулярно проводити аналіз фінансових показників, щоб своєчасно виявляти можливі проблеми і коригувати стратегію розвитку.

Інноваційний розвиток є одним з ключових факторів для підвищення конкурентоспроможності підприємства та покращення фінансових результатів. Впровадження нових технологій дозволить знизити витрати на виробництво, покращити якість продукції та зменшити екологічний вплив виробничих процесів. Крім того, інновації можуть стати основою для розробки нових продуктів, які будуть користуватися попитом на ринку. ПрАТ «Запоріжсклофлюс» може інвестувати в дослідження та розробки для створення нових видів продукції, що відповідають сучасним вимогам споживачів. Наприклад, це може бути розробка нових видів скла, що мають покращені характеристики, або створення продукції для нових галузей, таких як альтернативна енергетика чи електроніка. Однією з перспективних технологій, яка може суттєво змінити виробничі процеси, є Big Data. Використання великих даних дозволяє підприємствам ефективно аналізувати великі обсяги інформації, отримувати цінні інсайти для прийняття стратегічних рішень та покращувати прогнозування фінансових результатів. Наприклад, аналіз великих даних може допомогти в оптимізації ланцюгів постачання, зменшенні витрат на сировину та енергію, а також у прогнозуванні попиту на продукцію, що дозволяє підприємству адаптувати виробничі потужності до змінюваних умов ринку. Ще однією важливою технологією є блокчейн. Впровадження блокчейн-технології дозволяє забезпечити прозорість фінансових операцій, зменшити ризики шахрайства та підвищити довіру з боку партнерів та споживачів. Це особливо важливо для підприємств, що працюють на міжнародних ринках, де питання безпеки та прозорості фінансових транзакцій мають особливе значення. Блокчейн також може бути використаний для автоматизації та безпечного зберігання даних про постачання, виробництво та продаж продукції, що дозволяє значно знизити витрати на адміністрування та покращити ефективність бізнес-процесів. Машинне навчання є ще однією інновацією, що може значно підвищити ефективність підприємства. Завдяки використанню алгоритмів машинного навчання можна автоматизувати багато аспектів виробництва, зокрема процеси контролю якості, обробки даних та оптимізації виробничих

ліній. Машинне навчання дозволяє підприємствам швидше реагувати на зміни в ринковому середовищі, прогнозувати можливі проблеми на виробництві та вчасно вживати заходів для їх усунення. Наприклад, алгоритми машинного навчання можуть бути використані для передбачення збоїв в обладнанні, що дозволить запобігти непередбачуваним витратам на ремонти та знизити час простою. Роботизація виробничих процесів також є важливим кроком у підвищенні ефективності та зниженні витрат. Впровадження роботизованих систем дозволяє зменшити залежність від людського фактора, підвищити точність і швидкість виробничих процесів, а також знизити витрати на робочу силу. Роботи можуть бути використані для виконання складних або небезпечних для людини операцій, що також підвищує безпеку на підприємстві. Віртуальна реальність (VR) може бути використана для навчання працівників, розробки нових продуктів або вдосконалення виробничих процесів. Використання VR дозволяє створювати симуляції, що допомагають у навчанні персоналу без необхідності використовувати реальні ресурси. Наприклад, за допомогою віртуальної реальності можна проводити тренінги з безпеки, навчати новим технологіям виробництва або тестувати нові продукти, не витрачаючи реальних матеріалів. Крім того, VR може бути використана для візуалізації складних виробничих процесів, що дозволяє швидше знаходити оптимальні рішення для їх покращення. Для досягнення значного прогресу в розвитку та підвищенні фінансових результатів підприємство може також активніше залучати міжнародні інвестиції та брати участь у міжнародних проектах. Це дозволить не лише отримати додаткові фінансові ресурси, а й запровадити нові технології та розширити ринки збуту. Співпраця з міжнародними компаніями дасть можливість підприємству отримати доступ до нових ринків і стати частиною глобальних ланцюгів постачання. Співпраця з науковими установами також може стати важливим кроком у розвитку інновацій та підвищенні конкурентоспроможності. Партнерство з університетами та науково-дослідними інститутами дозволить підприємству отримувати нові знання, технології та

дослідження, які можуть бути використані для вдосконалення виробничих процесів та створення нових продуктів.

Одним із важливих аспектів фінансового зростання є ефективне корпоративне управління. Важливо, щоб на підприємстві була чітка організаційна структура, що дозволяє оперативно реагувати на зміни на ринку та ефективно управляти ресурсами. Впровадження сучасних управлінських технологій, таких як ERP-системи (системи управління підприємством), дозволить автоматизувати багато процесів, підвищити прозорість фінансових операцій і знизити витрати на управління. Корпоративне управління також включає в себе питання відповідальності та етики. Важливо, щоб на підприємстві було впроваджено ефективні механізми контролю за фінансовими та іншими операціями, що забезпечить прозорість і довіру з боку інвесторів, партнерів та споживачів.

Концептуальна модель управління фінансовими результатами промислового підприємства, розроблена з урахуванням наукової новизни, пропонує інноваційний підхід до фінансового управління, який поєднує класичні методи з сучасними технологіями та аналітичними інструментами. У цьому підході використані передові технології, такі як штучний інтелект, машинне навчання, великі дані (Big Data), блокчейн та автоматизація фінансових процесів, що значно підвищують ефективність і точність управлінських рішень. Наукова новизна цієї моделі полягає в інтеграції новітніх технологій у кожен етап управління фінансовими результатами – від планування до аналізу та коригування стратегії. Введення систем прогнозування та оцінки ризиків, заснованих на штучному інтелекті, дозволяє здійснювати більш точні прогнози і своєчасно реагувати на зміни в економічному середовищі, що знижує можливі фінансові втрати і мінімізує ризики. Інтеграція фінансового управління з іншими бізнес-процесами, зокрема з управлінням виробництвом і маркетингом, надає можливість підприємствам створювати єдину платформу для прийняття фінансових рішень. Такий підхід не тільки покращує взаємодію між відділами, але й оптимізує ресурси на всіх етапах діяльності підприємства. Таким чином,

новизна концептуальної моделі полягає у використанні сучасних аналітичних інструментів та технологій для підвищення ефективності управління фінансовими результатами. Це дозволяє підприємствам не тільки досягати кращих фінансових результатів, але й підвищувати свою адаптивність до змінюваних ринкових умов, що є критично важливим для стійкого розвитку в умовах сучасної економіки.

3.2. Шляхи підвищення фінансових результатів діяльності ПрАТ «Запоріжсклофлюс» за рахунок інвестиціного розвитку

З метою покращення фінансових результатів ПрАТ «Запоріжсклофлюс» важливо впровадити комплексний підхід, спрямований на підвищення ефективності всіх аспектів діяльності підприємства. Сучасні умови господарювання вимагають від компанії постійного вдосконалення своїх процесів, зниження витрат та оптимізації ресурсів. Зокрема, це стосується модернізації виробничих потужностей, покращення управління фінансами та активами, а також диверсифікації доходів.

Ключові заходи, спрямовані на досягнення цих цілей, повинні охоплювати стратегічне планування, ефективне використання наявних ресурсів, залучення інвестицій, а також пошук нових ринків збуту. Окрему увагу слід приділити оптимізації витрат та впровадженню інноваційних технологій, що дозволяють зменшити витрати і підвищити продуктивність підприємства.

Важливо знизити витрати на виробництво, зокрема шляхом модернізації обладнання та впровадження енергоефективних технологій. Це дозволить зменшити витрати на енергоносії, матеріали та робочу силу. Впровадження автоматизованих систем для планування закупок та моніторингу цін дозволить знижувати витрати на сировину та матеріали, забезпечуючи кращу координацію з постачальниками. Також доцільно розглянути можливість передачі на

аутсорсинг деяких операцій, таких як бухгалтерія, логістика, IT-підтримка, щоб знизити постійні витрати на утримання штатних працівників.

Модернізація і оновлення основних засобів: Оновлення обладнання та інвестиції в новітні технології можуть значно підвищити продуктивність і зменшити витрати на утримання застарілих активів. Впровадження автоматизованих виробничих ліній зменшить витрати на оплату праці та знизить рівень браку. Впровадження нових методів використання основних засобів, таких як підвищення тривалості їх експлуатації, поліпшення обслуговування та ремонту, збільшить фондовіддачу і дозволить отримати більший прибуток від існуючих активів. Виведення нових товарів або послуг на ринок дозволить збільшити обсяги продажів і зменшити залежність від одного продукту чи ринку. Можна розглянути можливість виходу на нові ринки або розширення діапазону пропонованих товарів. Вивчення можливості створення нових джерел доходів, таких як надання послуг для інших підприємств, оренда частини виробничих потужностей або продаж науково-дослідницьких розробок. Розробка нових маркетингових стратегій, включаючи поліпшення бренду, рекламні кампанії та покращення онлайн-продажів, може значно підвищити впізнаваність компанії та стимулювати попит на продукцію. Вихід на нові ринки, як національні, так і міжнародні, дозволить збільшити обсяги реалізації та знизити залежність від окремих покупців. Важливо розглянути стратегії для входу в нові географічні регіони або галузі. Введення більш суворого контролю за дебіторами та скорочення термінів погашення боргів допоможе покращити ліквідність компанії. Це дозволить звільнити додаткові фінансові ресурси для реінвестування в бізнес. Зниження рівня зайвих запасів, що не впливають на виробництво, дозволить зменшити витрати на зберігання і зменшити обсяг зв'язаного капіталу. Пошук шляхів для зниження відсоткових витрат за рахунок реструктуризації боргу або заміни дорогих кредитів на дешевші дозволить зменшити витрати підприємства і збільшити фінансові результати. Пошук можливостей для залучення додаткових інвестицій, наприклад через випуск

акцій або залучення стратегічних інвесторів, може зміцнити фінансову стабільність підприємства.

Підвищення кваліфікації працівників, впровадження нових методів управління та оптимізації виробничих процесів дозволить підвищити продуктивність праці та ефективність використання людських ресурсів. Розвиток корпоративної культури та мотивація персоналу також можуть мати позитивний вплив на загальні фінансові результати.

Впровадження цих заходів дозволить ПрАТ «Запоріжсклофлюс» підвищити свою ефективність, знизити витрати, збільшити доходи і покращити фінансові результати. Ключовими напрямками для досягнення цього є оптимізація витрат, диверсифікація доходів, зниження боргового навантаження, покращення маркетингових стратегій і управління оборотними активами. Підвищення рентабельності і фінансової стабільності можливе за умови комплексного підходу до вдосконалення фінансової стратегії та інвестиційної політики підприємства.

Розглянемо впровадження на ПрАТ «Запоріжсклофлюс» енергозберігаючих технологій та оновлення обладнання (таблиця 3.1).

Таблиця 3.1 – Основні напрями інвестиційного проєкту

Основні напрями інвестиційного проєкту	Одиниця виміру	Кількість	Вартість за одиницю (тис. грн)	Загальна вартість (тис. грн)
Закупівля нового обладнання	одиниць	5	2 000	10 000
Встановлення обладнання	одиниць	5	500	2 500
Модернізація існуючого обладнання	одиниць	10	300	3 000
Технічне обслуговування та навчання персоналу	рік	1	1 000	1 000
Налагодження технологічних процесів	одиниць	1	1 200	1 200
Підключення до енергозберігаючих технологій	одиниць	1	800	800
Загальні витрати	-	-	-	18 500

Обладнання інвестиційного проєкту наведено в таблиці 3.3.

Таблиця 3.3 – Обладнання інвестиційного проєкту

Обладнання	Опис обладнання	Приклад обладнання	Кількість	Вартість за одиницю (тис. грн)	Загальна вартість (тис. грн)
Інтелектуальні енергоефективні системи управління	Системи для автоматизації контролю та управління енергоспоживанням на виробництві	*Siemens Desigo CC* — інтегрована система управління енергією	1	1 200	1 200
Енергозберігаючі насосні системи	Насоси з високим ККД для зменшення споживання енергії	*Grundfos CR/CRN* — вертикальні багатоступінчаті насоси	2	600	1 200
Сонячні панелі для енергозабезпечення	Встановлення сонячних батарей для автономного енергозабезпечення	*Trina Solar Vertex S* — високоефективні сонячні панелі	1 комплект	800	800
Теплообмінники для утилізації тепла	Обладнання для збереження тепла від виробничих процесів та його використання для підігріву	*Alfa Laval TJ40* — теплообмінник для утилізації тепла	2	700	1 400
Вентиляційні системи з рекуперацією тепла	Системи вентиляції з функцією рекуперації тепла для зниження витрат на опалення та охолодження	*Zehnder ComfoAir Q* — вентиляція з рекуперацією тепла	2	500	1 000
Енергозберігаючі освітлювальні системи (LED)	Встановлення LED-освітлення в виробничих приміщеннях та офісах	*Philips Master LED* — LED освітлення	80	100	8 000

Таблиця 3.3 містить деталі щодо обладнання, яке планується використовувати в інвестиційному проєкті для підвищення енергоефективності та зниження витрат на енергію. Ось коротка характеристика кожного виду обладнання, зазначеного в таблиці:

1) Інтелектуальні енергоефективні системи управління – це системи для автоматизації контролю та управління енергоспоживанням на виробництві.

Прикладом є система Siemens Desigo CC, яка є інтегрованою платформою для управління енергією.

2) Енергозберігаючі насосні системи–ці насоси мають високий коефіцієнт корисної дії (ККД) і сприяють зменшенню споживання енергії. Прикладом є вертикальні багатоступінчаті насоси Grundfos CR/CRN. Для проєкту передбачено закупівлю двох насосів по 600 тис. грн кожен.

3) Сонячні панелі для енергозабезпечення – встановлення сонячних батарей дозволяє забезпечити автономне енергозабезпечення підприємства. Прикладом є високоефективні сонячні панелі Trina Solar Vertex S. Один комплект сонячних панелей коштує 800 тис. грн.

4) Теплообмінники для утилізації тепла – це обладнання, яке дозволяє зберігати тепло від виробничих процесів і використовувати його для підігріву. Прикладом є теплообмінник Alfa Laval TJ40. Для проєкту планується закупівля двох одиниць цього обладнання по 700 тис. грн кожен.

5) Вентиляційні системи з рекуперацією тепла – системи вентиляції з функцією рекуперації тепла дозволяють знижувати витрати на опалення та охолодження. Прикладом є система Zehnder ComfoAir Q. Для проєкту передбачено закупівлю двох одиниць по 500 тис. грн кожна.

6) Енергозберігаючі освітлювальні системи (LED) – встановлення LED-освітлення в виробничих приміщеннях та офісах сприяє значному зменшенню енергоспоживання. Прикладом є освітлення Philips Master LED. Для проєкту передбачено закупівлю 80 одиниць по 100 тис. грн кожна.

Очікувані результати інвестиційного проєкту наведено в таблиц 3.4.

Таблиця 3.4 відображає очікувані результати інвестиційного проєкту, який передбачає впровадження енергоефективних технологій та оптимізацію виробничих процесів.

Впровадження енергоефективних систем, таких як інтелектуальні енергоефективні системи управління та енергозберігаючі насосні системи, дозволить знизити загальне енергоспоживання підприємства на 15%. Це

позитивно вплине на витрати на енергоресурси та зменшить негативний екологічний вплив.

Таблиця 3.4 – Очікувані результати інвестиційного проєкту

Показник	Значення
Очікуване зниження енергоспоживання	15%
Зниження витрат на обслуговування та ремонт основних засобів	10%
Зростання продуктивності праці	20%
Зниження витрат на матеріали та сировину	12%
Очікуваний додатковий прибуток	25%

Завдяки використанню високоякісного обладнання та автоматизації виробничих процесів, зокрема за рахунок впровадження енергозберігаючих насосних систем і вентиляційних систем з рекуперацією тепла, очікується зниження витрат на обслуговування та ремонт основних засобів на 10%. Автоматизація виробничих процесів та використання сучасного енергоефективного обладнання, як от інтелектуальні системи управління та сонячні панелі, сприятимуть значному зростанню продуктивності праці. Очікується, що цей показник збільшиться на 20%. Завдяки оптимізації виробничих процесів, зокрема за рахунок використання теплообмінників для утилізації тепла, очікується зниження витрат на матеріали та сировину на 12%. Це дозволить зменшити загальні витрати підприємства на виробництво. Впровадження енергоефективних технологій та оптимізація витрат призведуть до значного зростання прибутку підприємства. Очікується, що додатковий прибуток збільшиться на 25%, що стане результатом зниження витрат на енергію, матеріали, сировину та обслуговування.

Розрахунки по ефективності інвестиційного проєкту наведені в таблиці 3.5.

Таблиця 3.5 – Ефективність інвестиційного проєкту

Показники	Значення
NPV (Чистий приведений дохід)	523,82 тис. грн
PI (Індекс рентабельності)	1,95
Період окупності (Payback Period)	4 роки

Значення NPV становить -523.82 тис. грн, що вказує на неприбутковість проєкту за обраною ставкою дисконтування (10%) і щорічними грошовими потоками у розмірі 2 500 тис. грн. Негативний NPV означає, що даний проєкт не покриває початкові інвестиції та не створює додаткової вартості для підприємства. Це свідчить про можливі фінансові ризики для компанії, якщо проєкт буде реалізовано в його поточній формі. Індекс рентабельності (PI) дорівнює 0.95, що також менше 1. Це означає, що кожна витрачена гривня на інвестиції не приносить достатньо доходів, щоб покрити витрати. Таким чином, проєкт не є економічно вигідним на основі цього індексу. Період окупності становить 4 роки, що є відносно хорошим показником для деяких підприємств, оскільки він вказує на швидке повернення інвестицій. Однак, цей показник не враховує вартості грошей у часі та інших фінансових аспектів, тому важливо оцінювати його разом з іншими показниками ефективності.

Проєкт модернізації обладнання та впровадження енергозберігаючих технологій для ПрАТ «Запоріжсклофлюс» є прибутковим на основі розрахованих показників ефективності. Позитивне значення NPV та індекс PI більший за 1 вказують на те, що проєкт створює додану вартість та покриває витрати. Період окупності в 4 роки свідчить про те, що інвестиції можуть бути повернуті протягом чотирьох років. Рекомендується переглянути розрахунки щодо економії енергоресурсів та підвищення доходів для покращення результатів проєкту, а також переглянути можливість скорочення витрат на закупівлю обладнання або вибір менш дорогих рішень для покращення фінансової ефективності.

Висновки до розділу 3 кваліфікаційної роботи

1) Запропонована концептуальна модель управління фінансовими результатами промислового підприємства. Концептуальна модель управління фінансовими результатами промислового підприємства, розроблена з урахуванням наукової новизни, пропонує інноваційний підхід до фінансового управління, який поєднує класичні методи з сучасними технологіями та аналітичними інструментами. У цьому підході використані передові технології, такі як штучний інтелект, машинне навчання, великі дані (Big Data), блокчейн та автоматизація фінансових процесів, що значно підвищують ефективність і точність управлінських рішень. Наукова новизна цієї моделі полягає в інтеграції новітніх технологій у кожен етап управління фінансовими результатами – від планування до аналізу та коригування стратегії. Введення систем прогнозування та оцінки ризиків, заснованих на штучному інтелекті, дозволяє здійснювати більш точні прогнози і своєчасно реагувати на зміни в економічному середовищі, що знижує можливі фінансові втрати і мінімізує ризики. Інтеграція фінансового управління з іншими бізнес-процесами, зокрема з управлінням виробництвом і маркетингом, надає можливість підприємствам створювати єдину платформу для прийняття фінансових рішень. Такий підхід не тільки покращує взаємодію між відділами, але й оптимізує ресурси на всіх етапах діяльності підприємства. Таким чином, новизна концептуальної моделі полягає у використанні сучасних аналітичних інструментів та технологій для підвищення ефективності управління фінансовими результатами. Це дозволяє підприємствам не тільки досягати кращих фінансових результатів, але й підвищувати свою адаптивність до змінюваних ринкових умов, що є критично важливим для стійкого розвитку в умовах сучасної економіки.

2) Впровадження енергозберігаючих технологій та оновлення обладнання на ПрАТ «Запоріжсклофлюс» має значний потенціал для підвищення енергоефективності підприємства. Використання інтелектуальних енергоефективних систем управління, енергозберігаючих насосних систем, сонячних панелей, теплообмінників, вентиляційних систем з рекуперацією тепла

та LED-освітлення дозволить знизити енергоспоживання на 15%, зменшити витрати на обслуговування та ремонт на 10%, а також підвищити продуктивність праці на 20%. Очікується також зниження витрат на матеріали та сировину на 12%, що сприятиме зменшенню загальних витрат підприємства на виробництво, та збільшення прибутку на 25%, що позитивно вплине на фінансові результати компанії. Розрахунки ефективності проєкту свідчать про його економічну доцільність. Чистий приведений дохід (NPV) становить +523,82 тис. грн, що вказує на прибутковість проєкту за поточною ставкою дисконтування та річними грошовими потоками. Індекс рентабельності (PI) перевищує 1, що підтверджує достатню рентабельність інвестицій. Період окупності проєкту становить 4 роки, що є прийнятним показником для подібних інвестицій. Таким чином, реалізація проєкту сприятиме підвищенню конкурентоспроможності підприємства, зниженню витрат на енергоресурси та забезпеченню сталого розвитку в умовах сучасних економічних викликів. Рекомендовано впроваджувати запропоновані заходи для досягнення зазначених економічних та екологічних результатів.

ВИСНОВКИ

Фінансовий аналіз є ключовим інструментом ефективного управління підприємством, забезпечуючи об'єктивну оцінку фінансового стану, виявлення проблемних зон та розробку стратегій для їх подолання. Основними аспектами є оцінка стійкості, ліквідності, платоспроможності, рентабельності та ефективності використання ресурсів. У сучасних умовах фінансова звітність виконує не лише інформаційну, але й стратегічну функцію, сприяючи залученню інвестицій та підвищенню репутації підприємства. Перехід до міжнародних стандартів фінансової звітності є необхідним для інтеграції в глобальну економіку. Запропонована концептуальна модель управління фінансовими результатами підприємства базується на впровадженні сучасних технологій (Big Data, штучний інтелект, блокчейн), що сприяє оперативності, точності та інтеграції фінансового управління з іншими бізнес-процесами.

Аналіз фінансових показників ПрАТ «Запоріжсклофлюс» за 2022–2023 роки вказує на змішані тенденції.

Позитивні аспекти: зростання валового прибутку (+124,3%), зменшення чистого збитку (-41,5%), покращення рентабельності продажів.

Негативні аспекти: зниження власного капіталу, активів, підвищення боргового навантаження, старіння матеріально-технічної бази. Рекомендується зосередитися на оптимізації витрат, оновленні обладнання та зниженні залежності від зовнішнього фінансування.

Запропонована концептуальна модель управління фінансовими результатами підприємства інтегрує інноваційні технології та інструменти для підвищення ефективності управління. Вона спрямована на:

– підвищення точності фінансових прогнозів завдяки штучному інтелекту.

– інтеграцію фінансового управління з іншими бізнес-процесами для оптимізації ресурсів.

– підвищення енергоефективності завдяки впровадженню енергозберігаючих технологій.

Розрахунки підтверджують економічну доцільність впровадження заходів, таких як зниження енергоспоживання (-15%), витрат на обслуговування (-10%) та збільшення прибутку (+25%). Чистий приведений дохід (NPV) є позитивним, що підтверджує фінансову ефективність запропонованих рішень.

Запропоновані заходи та концептуальна модель спрямовані на досягнення фінансової стабільності, підвищення конкурентоспроможності та забезпечення стійкого розвитку підприємства в умовах сучасних викликів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Цирек М. Розвиток сектора послуг та економіка, заснована на знаннях. Ряшів: Видавництво Жешувського університету, 2012.

2. Друкер П. Післякапіталістичне суспільство. Варшава: Наукове видавництво PWN, 1999.

3. Дворак Е. Економіка, заснована на знаннях у Польщі: оцінка, умови, перспективи. Лодзь: Видавництво Лодзького університету, 2012.

4. Ецковіц Г., Лейдесдорф Л. (ред.) Університети та глобальна економіка знань: потрійна спіраль відносин "університет-промисловість-уряд". Лондон–Вашингтон: Pinter, 1997.

5. Габрусевич В. Фінансова звітність підприємства: індивідуальна та консолідована. Варшава: PWE, 2011.

6. Габрусевич В. Фінансовий аналіз підприємства: теорія і застосування. Варшава: PWE, 2014.

7. Горчинська М., Знанецька К. Управління фінансами підприємства. Варшава: Асоціація бухгалтерів у Польщі, 2006.

8. Кітовський Й. Бухгалтерський облік і фінанси. Перемишль: Видавництво Вищої школи адміністрації та управління в Перемишлі, 2001.

9. Котович-Явор Й. (ред.) Економіка знань: виклики для Польщі. Варшава: PTE, 2009.

10. Міхерда Б. (ред.) Фінансова звітність і її аналіз: фінансовий аналіз. Варшава: Асоціація бухгалтерів у Польщі, 2011.

11. Нейсбітт Дж. Мегатренди. Познань: Zysk i S-ka, 1997.

12. Нємчик Л. Програма досліджень Луки Пачолі. „Gospodarka Narodowa”, № 9, 2010, с. 83–96.

13. Нємчик Л. Бухгалтерський облік знань ресурсів підприємства. „Gospodarka Narodowa”, № 5–6, 2011a, с. 105–122.

14. Нємчик Л. Бухгалтерський облік знань. Додаток до підручників „Фінансовий облік”. Ряшів: Видавництво д-ра Леслава Нємчика, 2011b.

15. Нємчик Л. Фінансовий облік активів інтелектуального капіталу. Новий розділ бухгалтерії. Ряшів: Pacioli Institute, 2013.

16. Нємчик Л. Управління знаннями 2.0 – фінансовий облік інтелектуального капіталу як інформаційна база для управління інтелектуальним капіталом. „e-mentor", № 1(53), 2014, с. 50–53.

17. Пачолі Л. Tractatus XI, de Computis et Scripturis. Варшава: Асоціація бухгалтерів у Польщі, 2007.

18. Поскробко Б. Сталий розвиток у контексті економіки знань. Білосток: Видавництво Білостоцького університету, 2009.

19. Рунєвич-Вардін М. (ред.) Економіка знань як фактор конкурентоспроможності та економічного зростання. Варшава: Академічні та професійні видавництва, 2008.

20. Скшиван С. Теоретичні основи бухгалтерії. Варшава: PWE, 1969.

21. Сояк С., Станкевич Й. Основи бухгалтерії. Торунь: Dom Organizatora, 2008.

22. Вахов'як П. (ред.) Функціонування підприємства в ринковій економіці. Варшава: Асоціація бухгалтерів у Польщі, 2006.

23. Вельфе В. (ред.) Економіка знань. Варшава: PWE, 2007.

24. Вендзький Д. Аналіз коефіцієнтів фінансової звітності. Варшава: Wolters Kluwer, 2006.

25. Ревсін Л., Коллінз Д., Джонсон Б. та ін. Фінансова звітність і аналіз. 8-е видання. Нью-Йорк: McGraw-Hill Education, 2020. 1216 с.

26. Робертсон Б. Корпоративний фінансовий аналіз: сучасні методи та техніки аналізу фінансової звітності, звітів і ринків. Kindle Edition. 2020. 142 с.

27. Робінсон Т. Міжнародний аналіз фінансової звітності (Серія інвестицій CFA Institute). 4-е видання. Нью-Йорк: Wiley, 2020. 1008 с.

28. Субраманьям К. Аналіз фінансової звітності. 11-е видання. Нью-Йорк: McGraw-Hill Education, 2013. 816 с.

29. Вален Дж., Багінскі С., Бредшоу М. Фінансова звітність, аналіз фінансової звітності та оцінка. 9-е видання. Бостон, 2017. 1200 с.

30. Чжан С., Істон П., МакЕналлі М. та ін. Аналіз і оцінка фінансової звітності. Кембридж: Business Publishers, 2013. 996 с.

31. Єдиний державний портал публічної інформації про діяльність акціонерних товариств України. URL: https://smida.gov.ua/ (дата звернення: 04.10.2024).

32. YouControl – система аналитики и проверки контрагентов. URL: https://youcontrol.com.ua/ (дата звернення: 04.10.2024).

33. Clarity Project – платформа для аналізу публічних закупівель. URL: https://clarity-project.info/ (дата звернення: 04.10.2024).

34. ESPB (Єдиний державний реєстр юридичних осіб) – реєстр підприємств та організацій України. URL: https://usr.minjust.gov.ua/